

Речта на столичния кмет инженер Иван Иванов пред тържественото заседание на Столичния общинския съвет на първи октомврий 1940 година

Господа общински съветници, когато приключихме нашата работа през месец юлий т. г., ний се разделихме в очакване на радостни и съдбоносни събития за нашата Родина.

Поканих ви на това тържествено заседание днес — на 1 октомврий — в деня, когато българската войска завзема и последната педя земя от нашата Добруджа, — за да изкажем искрените и възторжени чувства на радост, признателност и благодарност на гражданството на българската Столица към всички, които имат дял в обединителното дело на българския народ.

Нашето заседание днес става в благосклонното присъствие на високи гости. Аз съм щастлив да поздравя от ваше име:

Уважаемия господин д-р Ханджиев, представител на Негово Величество Царя;

Уважаемия господин Министър Петър Габровски, представител на българското правителство;

Негово Превъзходителство господин Херберт барон фон Рихтхофен, извънреден пратеник и пълномощен министър на великия Германски Райх;

Негово Превъзходителство господин граф Массимо Маджистрати, извънреден пратеник и пълномощен министър на великото Италианско Кралство и Империя;

И уважаемия господин д-р Щрьолин, главен кмет на град Щутгарт и един от първите кметове в Райха, който по една щастлива случайност днес е гост на нашия град;

както и всички тук присъстваващи гости на нашия общински съвет.

Уважаеми господа, възвръщането на скъпата българска земя — Добруджа към свободното Отечество е едно истински велико събитие в историята на нашия народ.

Тази земя, българска повече от хилядолетие, гдето е възникнала българската държава, ни бе отнета след Световната война с договора за мир, който разкъса живата снага на българския народ, защото победителите намираха, че могат да получат, каквото пожелаят.

Повече от двайсет години българският народ живя с мъката по своите поробени братя и загубата на своите земи, скован от веригите на този тежък мирен договор.

Включен като една брънка в общия европейски строй, българският народ сам не можеше да направи нищо, за да разкъса неправдите и да възстанови своите народностни права. Трябваше да дойде един общ устрем на потиснатите от сегашния ред народи; трябваше великият Германски Райх и великата Италианска Империя да заявят на света, че тяхна задача на правда и човечност е да изградят един нов и справедлив ред за всички народи, — за да дойде, като резултат на това,

възстановяването и на нашите безспорни народностни права, първото от които е възвръщането на Добруджа в пределите на Отечеството.

Макар и победен през Световната война, българският народ, мъдро и далновидно ръководен от Негово Величество Царя, остана единен, възправи се бързо от тежкия удар на войната и изгради една здрава политически, плодородна стопански и творческа културно държава. Всред много бури, но с винаги надделяващо върховно чувство за нашата народностна цялост, българските правителства успяваха да водят народа ни към създаването на една стройна държава, която все повече привързваше останалите вън от пределите ѝ българи и ги караше да мечтаят за свободната Родина. Днес плодовете на мъдрото Височайше ръководство и на дейните усилия на българските правителства вече зреят на родната ни нива.

Да благодарим на Върховния ни Вожд, Негово Величество Царя — Освободителя на Добруджа, за неговото обединително дъло и далновидното ръководство на съдбините на българската държава!

Да благодарим на българските правителства, в лицето на сегашния Министър-председател господин проф. Богдан Филев и на присъстващия Министър на вътрешните работи и народното здраве господин Петър Габровски за тяхната полезна държавническа дейност и за усилията им да водят държавата ни към мир и сполуки!

Да отдадем нашата дан на признателност към онези, които съдействуваха за осъществяването на това велико събитие за българския народ!

Уважаеми господа! Всред изблика на всенародната радост, с днешното тържествено заседание на Столичния общински съвет, Престолният град на България засвидетелствува сърдечното си задължение да изрази благодарността си към ония, чиито имена ще останат завинаги вплетени в историята и живота на българската държава, заради съдействието, което ни оказаха при осъществяването на народностното ни обединение. И, за да запечатим за вечни времена тази признателност за благородната роля, която изиграха водачите на великите германски и италиански народи, предлагам на Столичния общински съвет да вземе единодушно решение да именува:

С Августейшето име на Негово Кралско и Императорско Величество Краля на Италия и Албания и Император на Етиопия Виктор Емануил III — сегашната улица „Регентска“ от паметника на най-светлия ни народен герой Васил Левски до моста на сегашния булевард „Евлогий Георгиев“; тази улица води към Мизия и Добруджа и занаят ще бъде преустроена в един от най-просторните и красиви булеварди на Столицата.

С името на великия Водач на победна Германия и Райхсканцлер господин Адолф Хитлер — досегашния крайречен булевард „Евлогий Георгиев“ от булевард „Виктор Емануил III“ до улицата „Генерал Гурко“; на този булевард се намира германското училище и най-прекрасният кът на Столицата — Борисовата градина.

С името на създателя на Италианската Империя, великия Водач на нова Италия, господин Бенито Мусолини — досегашният крайречен булевард „Евлогий Георгиев“, от улица „Гурко“ до моста на булеварда „Фритьоф Хансен“ по цялото протежение на този булевард е възправена прекрасната Витоша планина, на чиято хубост София

дължи неувяхващата си слава още от времето на древния Рим, за да бъде назован града от римския император Константин Велики „моят Рим“.

...

Господа общински съветници, благодаря Ви за възторжено-единодушното одобрение на моето предложение!

Моля почитаемия общински съвет да ми позволи, от негово име, да известя със следните телеграми нашето решение:

До Негово Кралско и Императорско Величество Виктор Емануил III, Крал на Италия и Албания и Император на Етиопия, в Рим.

Ваше Кралско и Императорско Величество, неопенимото съдействие, което Вашият велик народ и Вашето правителство даде на България, за да осъществи възвръщането на нашата скъпа земя Добруджа към свободното Отечество, ни задължава да изразим дълбоката си благодарност и с една проява на засвидетелствуване пред бъдните поколения благородната роля, която Вий изиграхте в това велико за народа ни събитие, като Върховен Вожд на италианския народ. С най-голяма почителност си позволявам да Ви съобщя, че общинският съвет на Престолния град на България с възторжено единодушие наименува с Августейшото Ви име един от големите и хубави булеварди на града София и Ви моли да приемете този акт на признателност като най-искрен израз на нашето високо чувство към Ваше Величество и Вашия велик народ.

До Негово Превъзходителство Райхсканцлера Господин Адолф Хитлер, Водач на Великия Германски Райх, в Берлин.

Ваше Превъзходителство, чрез Вашите героични усилия да изградите един нов, човечен ред в устройството на Европа, българският народ получи неопенимото съдействие да осъществи едно от своите свещени народностни права — да си възвърне в предълите на свободното Отечество люлката на българската държава, нашата скъпа земя Добруджа. И в дните на всенародната радост от това велико за нас събитие ний се чувствуваме сърдечно задължени да изразим нашата признателност по начин да оставим свидетелство пред бъдните поколения за високото ни чувство към Вас и Вашия велик народ. Днес Столичният общински съвет обяви решението си да именува с Вашето велико име един от най-хубавите кътове на Столицата ни — крайречния булевард, гдето се намира и германското училище, и от името на съвета Ви моля да приемете с добро чувство този израз на нашата привързаност и благодарност към Вас и Вашия славен народ.

До Негово Превъзходителство Господин Бенито Мусолини, Председател на Министерския съвет и Водач на Италианския народ, в Рим.

Ваше Превъзходителство, в нестихващия изблик на всенародната радост и в израз на дълбока признателност за неопенимото съдействие, което Вий, олицетворявайки италианския народ, дадохте на България, за да осъществи едно от своите свещени народностни права — да включи в предълите на свободното Отечество люлката на българската държава — нашата златна Добруджа, общинският съвет на българската Столица днес тържествено обяви решението си да именува с Вашето велико име един

от най-хубавите булеварди на София. С това Престолният град на българския народ желае да запечати за вечни времена името на Водача на Италия, който вложи най-благородни усилия за осъществяването на това велико за народа ни събитие. Моля, Ваше Превъзходителство, да приемете този акт на признателност като най-сърдечен израз на нашето високо чувство към Вас и Вашия народ.

...

Уважаеми господа общински съветници! Редом с отправената признателност към Негово Величество Царя и българското правителство и с изреча на благодарност, който дадохме към водачите на германския и италиански народи, — чувствавам се щастлив да стана изразител на нашата благодарност и признателност и към пратениците на тези две страни в България — Негово Превъзходителство господин Херберт барон фон Рихтхофен, извънреден пратеник и пълномощен министър на Германския Райх и Негово Превъзходителство Господин Граф Массимо Маджистрати, извънреден пратеник и пълномощен министър на Италия, чиито имена също тъй ще останат вплетени в щастливите дни и събития на нашата най-нова история.

За да даде израз на чувствата, които столичното гражданство храни към тези заслужили на България пълномощни министри, Столичната общинска управа, в заседанието си от 26 октомврий т. г., протокол № 106, реши да ги отличи с почетния знак на града София.

Из речта на граф Массимо Маджистрати, произнесена пред Столичния общински съвет по случай декорирането му с почетния знак на града.

"...Актът, който вий днес извършвате, като давате на две от широките артерии на вашата много хармонична и красива София имената на Негово Величество Краля-Император Виктор Емануил III и на вожда Бенито Мусолини в знак на признателността, която вашите сърдца хранят към двете велики фигури, водещи днес Италия през шума на оръжията, вдигнати за каузата на истинско правосъдие и през блясъка на победата, ще предизвика в моето отечество едно дълбоко ехо. Аз съм уверен, че в този ваш жест всички италианци ще видят един нов знак, сигурен и безсъмнен, на онова единение между нашите два народа, което намира най-висок и значителен символ в рамките на родството и любовта, свързващи нашите две династии и в августейшите имена на Цар Борис III и на Царица Йоанна, към които ний обръщаме сега нашите предани поздравии..."

Из речта на г. Херберт барон Фон Рихтхофен, произнесена пред Столичния общински съвет, по случай декорирането му с почетния знак на града.

"...За радост, осъществяването на вашето най-скъпо национално възжелание — възвръщането на Златна Добруджа към майката България — стана по мирен начин. Цяла Германия участва в общата българска радост, че възвръщането на тази стара българска земя към майката-отечество стана без кръвни и материални жертви. С особена радост аз узнавам днес, че начинът, по който столицата на България се отблагодарява на Фюрера, подчертава идеята за мир; — главната причина за избора на улицата, която носи името на Адолф Хитлер, е бил фактът че на тази улица се намира германското училище — един институт за мирно изграждане на културни ценности. Защото заедно с германския народ и неговият водач не желае нищо по-силно от това,

щото България и българският народ да се ползват мирно от културните ценности и доброволно да сътрудничат при изграждането на новия ред в света..."